Gemeente Aalsmeer

RAADSVOORSTEL

Raadsvoorstel nr Z21-002544

Portefeuillehouder wethouder drs. W.B. Alink-Scheltema

Datum B&W-besluit 25 mei 2021

Afdeling Werk en Inkomen

Behandelend ambtenaar (voor technische vragen)
Jose de Jong en Inez van der Bijl

Voor de vergadering van raad d.d.
1 juli 2021

Behandelen in de raadscommissie Maatschappij en Bestuur
op 17 juni 2021

Onderwerp

Vaststelling kadernota veranderopgave inburgering (VOI)

Gevraagd besluit

1. De volgende kaders uit de 'Kadernota veranderopgave inburgering (VOI)' vast te stellen:
   a. Alle statushouders zijn zoveel mogelijk zelfredzaam;
   b. Zoveel mogelijk statushouders zijn duurzaam aan het werk;
   c. Aanbod alleen aan asielmigranten en hun partners (nareizigers en na uitstroom kostwinners);
   d. Maatschappelijke begeleiding alleen wettelijke taak – te weten hulp bij praktische zaken – en een vooraf overeengekomen periode;
   e. De onderwijsroute is voor jonge inburgeraars tot 28 jaar preferent;
   f. Trajecten inburgering BI zijn zoveel mogelijk duaal en gericht op de praktijk (werkvloer);
   g. De Zelfredzaamheidsroute is gericht op het vergroten van het doenvermogen in eigen leefomgeving.

Incidenteel voor 2021:

2. Een budget voor uitvoeringskosten en ondersteuning van en inkoop voor de ondertussengroep beschikbaar stellen van €152.000.
3. Dit bedrag te dekken ten laste van:
   a. de reservering 2021 (stelpost taakmutaties) van via het gemeentefonds toegekende middelen voor uitvoeringskosten ad. € 45.000;
   b. het via budgetoverheveling 2020/2021 in 2021 beschikbare budget ondertussengroep ad. € 40.000;
   c. te ontvangen middelen 2021 voor ondertussengroep en programmakosten inburgering (SPUK-uitkering) en hiervoor een bedrag op te nemen van €67.000
4. Besluiten 2 en 3 te verwerken in de eerste Bestuursrapportage 2021.

Structureel vanaf 2022:

5. Een budget voor uitvoeringskosten beschikbaar te stellen van €152.000 per jaar. Dit bedrag te dekken uit:
   d. de structurele reservering (stelpost taakmutaties) van via het gemeentefonds toegekende middelen voor uitvoeringskosten ad. €101.000 in 2022 en €111.000 vanaf 2023;
   e. de Rijksvergoeding (SPUK-uitkering) tot een bedrag van €51.000 in 2022 en €41.000 vanaf 2023;
6. Een budget voor inkoop beschikbaar te stellen van €210.000 jaar.
7. Dit bedrag te dekken uit de Rijksvergoeding (SPUK-uitkering) programm kosten inburgering.
8. Besluiten 5 en 6 te verwerken in de Kadernota 2022.

WAT WILLEN WE BEREIKEN EN WAT GAAN WE DAARVOOR DOEN

Wat willen we bereiken (effectindicatoren)

We willen bereiken dat inburgeraars en in het bijzonder statushouders in Aalsmeer zo snel mogelijk participeren, liefst via betaald werk. Ook willen we bereiken dat zoveel mogelijk statushouders zelfredzaam en maatschappelijk betrokken zijn. Statushouders beheersen de taal voldoende om op eigen kracht een goede toekomst in Nederland op te bouwen. De arbeidsmarktpositie en de maatschappelijke participatie van deze statushouders is verbeterd.

We willen bereiken dat de gemeente de inburgering efficiënter, effectiever en doelmatiger maakt:
1. Efficiënter: stroomlijnen van de dienstverlening en ketensamenwerking.
2. Effectiever: meer mensen die zelfredzaam en maatschappelijk betrokken zijn.
3. Doelmatiger: meer statushouders aan het werk.

Wat gaan we daarvoor doen (prestatie-indicatoren)

In aanloop naar de invoering van de Wet inburgering (1 januari 2022) en gedurende het eerste jaar gaan we (praktijk-)ervaring opdoen die we zorgvuldig gaan monitoren. In deze periode registreren we de resultaten van de nieuwe werkwijze. Dat wordt een nulmeting. Op basis hiervan kan in de toekomst een 'harde', meetbare prestatiedoelstelling inburgering en participatie van status houders vastgesteld worden.

Om het gewenste effect te halen gaan we:
- Ons richten op de wettelijke taken (aanbod alleen aan de asielmigrant en diens partner en de maatschappelijke begeleiding terugbrengen tot de wettelijke taak) waardoor we optimaal invulling geven van de regierol en taak die bij de Wet bij gemeenten word neergelegd.
- De uitvoering van de Wet inburgering organiseren via het Werkplein.
- De onderwijsroute is voor jonge inburgeraars tot 28 jaar preferent.
- Trajecten inburgering B1 zoveel mogelijk duaal en gericht op de praktijk (werkvloer) vormgeven.
- De zelfredzaamheidsroute richten op het vergroten van het doenvermogen in de eigen leefomgeving.
- De statushouders zoveel mogelijk maatschappelijk betrekken door een integrale samenwerking met de gemeentelijke initiatieven en plannen gericht op integratie, emancipatie, de inzet van sleutelpersonen, het integraal taalbeleid en de verbetering van de gezondheid van statushouders.
- De klankbordgroep statushouders formaliseren en uitbreiden met statushouders en oud-inburgeraars zodat naast belangenbehartigers ook en vooral de mensen uit de doelgroep zelf betrokken worden met de wijze waarop we de dienstverlening en uitvoering van inburgering gaan vormgeven in de praktijk.

ACHTERGROND EN OVERWEGINGEN

Programma (speerpunt)

Programma 1 Sociaal Domein.

Aanleiding

Concrete aanleiding voor dit voorstel is de Veranderopgave inburgering (VOI) en de invoering van de nieuwe Wet inburgering per 1 januari 2022.

De Veranderopgave inburgering (VOI) geeft uitvoering aan de voornemens in het regeerakkoord. De uitwerking hiervan is opgenomen in de brief 'Hoofdlijnen veranderopgave inburgering' (2018). In het huidige inburgeringsstelsel zijn alle inburgeringsplichtigen (ook statushouders) zelf verantwoordelijk voor de inburgering. In de veranderopgave inburgering wordt de regierol (weer) bij gemeenten gelegd. Gemeenten worden verplicht om een passend traject te bieden aan de meest kwetsbare inburgeringsplichtigen: de asielmigranten ofwel statushouders.

De komende periode vindt de voorbereiding plaats op de nieuwe Wet inburgering. In de kadernota worden de kaders voor de veranderopgave inburgering vastgelegd en de uitgangspunten beschreven waarbinnen de gemeente Aalsmeer uitvoering gaat geven aan inburgering.

Argumenten

1. De kaders uit de 'Kadernota veranderopgave inburgering (VOI)' vaststellen.

De nieuwe inburgeringswet is niet alleen een kans om de effectiviteit van de inburgering te verhogen. De gemeente Aalsmeer wil het stelsel ook benutten om de kansen van inburgeraars op een volwaardige deelname in onze samenleving te vergroten:

- De combinatie van inburgering en participatie biedt statushouders de beste kansen om een nieuw bestaan op te bouwen. De arbeidsmarktpositie van statushouders verbetert, omdat inburgering en participatie niet langer parallelle of volgtijdelijke trajecten zijn.
- Langdurige inactiviteit en uitkeringsafhankelijkheid wordt zoveel mogelijk voorkomen en het risico op armoede vermindert.
- De positie van vrouwen en laaggeletterde statushouders is minder kwetsbaar, omdat de zelfredzaamheidsroute handvatten biedt om lokaal je weg te vinden en mee te doen. Het waren met name deze groepen die na een ontheffing uitvielen en niet konden slagen voor het inburgerings-examen, nu krijgen ze de begeleiding naar zelfredzaamheid.
- De lokale introductie versnelt de integratie en maakt dat mensen sneller een netwerk kunnen opbouwen met andere inburgeraars en meteen kennismaken met mensen, organisaties en werkgevers die zich bezig houden met de ondersteuning, dienstverlening of trajectbegeleiding van statushouders.
- Integreren, participeren en maatschappelijk betrokken zijn is goed voor de statushouder en goed voor de lokale samenleving in Aalsmeer.

Omdat de beleidswijziging voor inburgering een veranderopgave voor gemeenten betreft worden in de kadernota ook de uitgangspunten voor de uitvoering van het college gesteld. Het college heeft met deze uitgangspunten ingestemd.

Kanttekeningen

Gezien de onduidelijkheid over de consequenties van deze Veranderopgave inburgering, de concrete gevolgen van de nieuwe Wet Inburgering en de lokale dan wel regionale marktsituatie wat betreft mogelijke leveranciers en aanwezige diensten, is het wenselijk om al werkenderwijs ervaringen opdoen. Dat betekent dat we gaandeweg best practises ontwikkelen en mogelijk zaken moeten bijstellen.

Op het moment van schrijven van de kadernota is nog een aantal zaken niet helemaal uitgekristalliseerd, andere zaken zijn (nog) niet definitief. De in dit plan opgenomen omvang en aantallen zijn een indicatie. Ingeschat wordt dat het gaat om 20 trajecten inburgering op jaarbasis, tenzij de eenmalig verhoogde (verdubbelde) taakstelling voor 2021 ook gevolgen heeft voor de taakstelling vanaf 2022. Gezien de onduidelijkheden over omvang en moment van instroom zijn de aantallen genoemd in deze nota indicatief.

- Sommige dingen weten we nog niet, maar we gaan "bottom line" uit van budgettair sluitend kader op basis van kostendekkende Rijksvergoeding.
- Voor sommige posten geldt dat het een aanname is, de Rijksvergoedingen nog niet bekend. Dat is een risico/onzekerheid maar gedane aanname beschouwen we op dit moment als reëel.

Financiën

Er is een indicatie van 20 inburgeringsplichtige statushouders per jaar en een schatting van de rijksvergoeding per traject. De rijksvergoeding voor de inburgeringsvoorzieningen in de specifieke uitkering (SPUK) wordt op basis hiervan ingeschat op €210.000.

De taakstelling kan naar verwachting in de komende jaren fluctueren en daarmee ook de specifieke uitkering (SPUK). Dat wordt betrokken in de P&C cyclus.

Communicatie

In 2021 wordt een inventarisatie gemaakt van het voorlichtings- en informatiemateriaal, van bijvoorbeeld het COA en DUO. Gekeken wordt naar de behoefte en inhoud van aanvullend (eigen) gemeentelijk voorlichtings- en informatiemateriaal in aanvulling op die van de rijksoverheid en de wijze van informeren en communiceren (intern en extern). Vanaf juli 2021 tot invoering per 1 januari 2022 worden inwoners en externe stakeholder geïnformeerd, denk onder meer aan FAQ's op de website.

Procedure

- De concept kadernota is eind 2020 voor advies voorgelegd aan de Adviesraad Sociaal Domein (ASD) en dit advies is verwerkt in de concept kadernota. Hierin staan alleen de kaders van de uitvoering, de nadere uitwerking daarvan gebeurt door het ontwikkelen van een uitvoeringspraktijk en de inkoop. Eind 2021 zal de ASD over de voortgang van de implementatie worden geïnformeerd.
- Een woordvoerdersoverleg met de raad heeft plaatsgevonden op 15 april 2021.
- Vooruitlopend op de formalisering van de klankbordgroep is de voorgenomen werkwijze, zoals opgenomen in deze Kadernota voorgelegd aan een groep statushouders. De ervaring en input wordt betrokken bij de vormgeving van de uitvoering en inkoop in 2021. In 2021 wordt de gemeentelijke klankbordgroep geformaliseerd en worden afspraken gemaakt over de wijze waarop de klankbordgroep betrokken wordt en hoe de klankbordgroep gepositioneerd wordt in de gemeentelijke cliëntparticipatie.
- De uitvoering van de Wet inburgering wordt binnen een jaar na invoering geëvalueerd (3e kwartaal 2022).
- De verordening Wet inburgering wordt in 2021 opgesteld en ter besluitvorming aangeboden.

Bijlagen

Kadernota veranderopgave inburgering (VOI) Aalsmeer

de secretaris, de burgemeester,

drs. Sj. Vellenga mr. G.E. Oude Kotte

BEHANDELING RAAD

Wijziging/aanvullingen na behandeling raadscommissie

Het voorstel aan de raad is	Aanvaarde amendementen / moties
Ongewijzigd aanvaard Gewijzigd aanvaard Verworpen	

RAADSBESLUIT

Besluit

1. De volgende kaders uit de 'Kadernota veranderopgave inburgering (VOI)' vast te stellen:
   a. Alle statushouders zijn zoveel mogelijk zelfredzaam;
   b. Zoveel mogelijk statushouders zijn duurzaam aan het werk;
   c. Aanbod alleen aan asielmigranten en hun partners (nareizigers en na uitstroom kostwinners);
   d. Maatschappelijke begeleiding alleen wettelijke taak – te weten hulp bij praktische zaken – en een vooraf overeengekomen periode;
   e. De onderwijsroute is voor jonge inburgeraars tot 28 jaar preferent;
   f. Trajecten inburgering BI zijn zoveel mogelijk duaal en gericht op de praktijk (werkvloer);
   g. De Zelfredzaamheidsroute is gericht op het vergroten van het doenvermogen in eigen leefomgeving.

Incidenteel voor 2021:

2. Een budget voor uitvoeringskosten en ondersteuning van en inkoop voor de ondertussengroep beschikbaar stellen van €152.000.
3. Dit bedrag te dekken ten laste van:
   a. de reservering 2021 (stelpost taakmutaties) van via het gemeentefonds toegekende middelen voor uitvoeringskosten ad. € 45.000;
   b. het via budgetoverheveling 2020/2021 in 2021 beschikbare budget ondertussengroep ad. € 40.000;
   c. te ontvangen middelen 2021 voor ondertussengroep en programmakosten inburgering (SPUK-uitkering) en hiervoor een bedrag op te nemen van €67.000
4. Besluiten 2 en 3 te verwerken in de eerste Bestuursrapportage 2021.

Structureel vanaf 2022:

5. Een budget voor uitvoeringskosten beschikbaar te stellen van €152.000 per jaar. Dit bedrag te dekken uit:
   d. de structurele reservering (stelpost taakmutaties) van via het gemeentefonds toegekende middelen voor uitvoeringskosten ad. €101.000 in 2022 en €111.000 vanaf 2023;
   e. de Rijksvergoeding (SPUK-uitkering) tot een bedrag van €51.000 in 2022 en €41.000 vanaf 2023;
6. Een budget voor inkoop beschikbaar te stellen van €210.000 jaar.
7. Dit bedrag te dekken uit de Rijksvergoeding (SPUK-uitkering) programmakosten inburgering.
8. Besluiten 5 en 6 te verwerken in de Kadernota 2022.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 1 juli 2021.

De griffier, De voorzitter,

O. van Kolck mr. G.E. Oude Kotte